

Leto: II.

Maribor, četrtek 17. marca 1921

Številka: 62.

Pred novo okrepitvijo in izpopolnitvijo vlade.

Smrt velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. — Zavezniki in Nemčija. — Anarhija v Rusiji.

Ne samo prah, marveč tudi blato!

Maribor, 16. marca.

Kremenski škof Bonomelli je svoje-časno tako-le opisal klerikalce, ki se upajo posebno pri nas kričati na vse grlo proti onim, ki se z njihovo politiko in gonjo v škodo lastnega naroda ne strijajo: Ne samo prah, marveč tudi blato — se je nagomililo ob Kristovi ustanovi — cerkvi. Dasi je vse ono, kar je Kristovo, sveto in neizpremenljivo, vendar se tega istega ne more trditi glede dejanj, ki jih le ti izvršujejo izven svoje vzvišene službe... Kdo bi smel trditi, da je s tem, ako uče, da je cerkev sveta, tudi že rečeno, da so sveti in nezmisljivi tudi že papeži, škofje in duhovniki? Ako bi se mi ljudje cerkve zavedali, da smo preprosti namestniki Kristovi, da smo poslani kakor on, da služimo, a ne da bomo služeni, ako bi bili bolj zmerni, bolj skromni v svojih zahtevah, če bi bili plemenitejši in iskrenejši, če bi kazali, da smo bolj bratje in očetje, potem bi morda svet ne bil tako nepravilčen, da bi nas zamenjaval s cerkvijo, katere služabniki smo...

Zlata vredne so te besede škofa, ki je s tem dovolj jasno karakteriziral delovanje takozvanih Kristovih namestnikov, ki so pa v pravem pomenu besede le izkoriščevalci Kristovih načel v lastne egoistične svrhe. Iz cerkve, ki jo je narod s težko prisluženim denarjem, v potu svojega obraza sezidal zato, da bode hodi tja ob potrebi iskati duševni mir, so ti napravili tržišče, na katerem izkoriščajo taisti narod, kateremu so mišljenje tako omejili, da sme samo do sv. Duha misliti, dalje pa ne. In ti ljudje kriče da nes, da je vera v nevarnosti, ker se bli-

žajo zopet volitve. Vsi pa, ki ne kriče v njihov rog, so brezverci, ki vero spravljajo v nevarnost. In vendar nas je vse slovenska mati rodila, smo si bratje, ki smo bili z njimi pri enem kamnu krščeni na način, kakor je Krist prvi krstil sv. Janeza. Sedaj smo pa postali naenkrat brezverci, ker pravimo, da je katolicizem eno, a klerikalizem drugo.

Brezverci smo, ker trdimo, da je njihova teologija pri sv. Trojici počela in nehala. Brezverci smo, ker verujemo, da obstoji nevidljiva moč, ki je vstvarila nas in vse ono, kar potrebujemo za čas kratkega življenja, ki nam je po ti nevidljivi moči prisojeno, o kateri ima pa papež, ki je ravno tako svet, kakor vsak drugi človek na svetu, ravno toliko pojma kakor otrok, ki se je danes rodil. S tem pa še vedno ni rečeno, da ne vzgajamo našega pokolenja na način, da bode verjel v nevidljivo moč, ki je vse to vstvarila; nasprotno z vso vmeno moramo vzgajati naš naraščaj na tak način, da ne bode obljubljal blagoslovljenih sveč v dar gotovim svetnikom za slučaj, da se mu posreči katerakoli zločinska nakana. Vzgjajmo ga po Kristovih naukih, a ne po klerikalnih načelih, ki s Kristovimi nauki nimajo prav čisto nič skupnega. Vzgjajmo ga tako, da mu niti na misel ne bo prišlo, da bi izrabljal vero in cerkev v agitacijske svrhe za državne in občinske volitve. Izbrisimo mu črni internacionalizem popolnoma iz srca in učimo ga, da je največji zločinec oni, ki v bodisi katerokoli lastno korist zataji svoj rod in materinske nauke. S tem bode izginil tudi klerikalizem, a z njim zločinsko podjetje, ki je na svetu rodilo že toliko gorja. Tedaj bode izginil ne-le samo prah, ampak tudi blato izpred Kristove cerkvene ustanove, a ob enem tudi boj za izvincerkvena korita

onih, ki danes tvorijo črni klerikalizem, in ki žele vpeljati zopet razne natezalnice, s katerimi bi trpinčili vbogo ljudstvo, ki bi se predrznilo več misliti, kakor bi jim ti „namestniki“ dovolili.

M. P—ič.

Tržne razmere pri nas in drugod.

(Dalje.)

Pri mleku: rajše ga izlijem, kot da bi ga dala za to ceno — ali „ga bom pa prasetu dala“. Neki kmet mi je v soboto zabrusil v odgovor: „Sedaj bo Velika noč, sedaj se mora plačati vsaka cena, ako se hoče dobiti blago!“ Torej konzumenti in med temi seveda nameščenci vseh kategorij, saj za verižnike so cene le bagatela, bomo pripravili kmetom dobro založeno mizo za Veliko noč! Vrhutega je zadnje dni tako malo jajc na trgu, da ni mogoče kriti z njimi niti pičlega dela potrebe; prodajalcu ostanejo le vsled pretiranih cen, ne pa vsled tega, ker bi bile potrebe strank dovolj krite. Ako pride slučajno na trg prodajalka, ki ponuja blago malo ceneje, se s tem takoj okoristi stranka, ki pride slučajno mimo in hitro pokupi vso blago. Tako je prodajala v soboto neka kmetica jajca po 5 K dva komada, medtem ko so vse druge zahtevale za dvojce jajc 7 K in še več. Hitro sta pokupili dve stranki vsa jajca, vsaka jih je dobila več kot 20 in vsi ostali so morali prazni oditi. Kadar je obilica blaga, tega stranki nihče ne zavidi, v nasprotnem slučaju pa se s tem onemogoča vsaka zdrava konkurenca. Da bi bilo dobilo več kupcev vsak po nekaj komadov, bi bili preskrbljeni vsi za prvo silo; kmetice z dražjimi jajci pa bi jih bile morale nesti spet domov ali pa popustiti v ceni, zlasti ker pridejo na trg navadno brez denarja in si za

izkupiček nabavijo špecerije. V takih slučajih je potrebno natančneje nadzornistvo in pa disciplina kupujočega občinstva. Pomanjkanju jajc bi se pa dalo odpomoči na ta način, da bi se prisililo izvoznice, da bi n. pr. od vsakih 100 zabojev z določenim številom jajc pripravljenih za izvoz, morali izročiti gotov del mestni občini, ki bi jih konzumentom oddajala določeno število na osebo, na sladkorne izkaznice, za katere res ne vemo, čemu nas še zalagajo z njimi, ko ni sladkor na izkaznice nič ceneji kot v prosti prodaji; edini dobiček imajo hišniki, ki zahtevajo od strank za vsako izkaznico 1 K.

Ako bi bil ta načrt neizvedljiv, naj se kratkoma ukinе izvoz jajc, dokler se konzument za doleden čas ne založe z njimi. Kmetje in izvoznice pri izvozu le profitirajo, oni ki trpe vedno in povsod, so le spet nameščenci in ti vendar niso edini poklicani, da bi brezpogojno žrtvovali za povzdigo valute in trgovske bilance. Po 7 letih vojne in pomanjkanja si bomo vsaj letos smeli privoščiti skromno Veliko noč in skuhati otrokom par piruhov. Cene pomaranč so itak tako neprimerno visoke, da si jih marsikdo ne more privoščiti. Danes v torek zahtevajo za eno jajce vseprek po 4 K, za zeleno steklenico mleka pa celo 12 K, to je vendar nezaslišano, in k temu pristavljajo še: „Jutri bo pa še več“.

Surovo maslo prodajajo kmetje navadno v strukah, ki stanejo po 4 do 5 K, tehtajo pa navadno 5 dkg., le v redkih slučajih 6 dkg. Tako stane 1 kg surovega masla 90—100 K, kar je vendar oderuško, saj stane čajno maslo v mlekarnah 76 K kg, samo žal, da se ga tu le redko dobi.

Zadnjič je zahtevala neka gospa, ki je hotela kupiti na trgu več struk, da

Stara Loški:

Ljuba.

Tragedija iz mojega življenja.

Star sem 47 let. To vas seveda ne zanima. Toda vi se motite! Razvada, šteti starost človeka po absolviranih skupinah a 365 dni in ne po porabljenosti, je vzrok tragedije, ki Vam jo hočem pripovedati. Veste kaj pomeni starost 47 let? Isto kar 27 let! Človek ni več fant, pa tudi ne star mož. Pri 47 letih mislijo ljudje, bog ve kako se ti laskajo, če rečejo, da se Ti ta leta ne poznajo. Pri 47 letih začneš obračati več pozornosti na svojo zunanost. Pri 47 letih se začnejo zate zanimati vdove z lepim pohištvo, katere inserirajo pod štiro: „Solnčna jesen.“

Jaz sem kolesar. Za vruga, boste vskliknili, kaj pa nas zopet do briga. Le potrpite, ne omenjam zastoj! Kolesarjenje je drugi vzrok moje tragedije. Veste kaj je kolesarjenje? Zmaga individualne nad človeško čredo. Čujte! Če hočete priti v 60 km oddaljeni kraj, morate iti na kolodvor; tam si prelistek z večjo ali manjšo težavo vozniki in sedaj mislite, da se zamorete že peljati? Kaj še! Le če se železniskemu osoblju zljubi. Nato vaš stisnejo v natlačeno polno vozovo, kjer sedite

kakor slanki v škallji. Lokomotiva Vas potem vlačí naprej in nazaj, obstoji kjer se nji in ne Vam zljubi, dirja z največjo brzino, skozi najdaljšočasnejše kraje pa vozi kakor nalašč zelo počasi, to pa samo zaradi tega, ker stoji ob progi tabla z zelenim križem. Vi ste torej človek brez lastne volje.

Nasprotno: kolesar! S kolesom se peljete kadar in kam se hočete in obstojite, kjer se Vam zljubi. Ni to divno?!

Predstavite si krasno majnikovo jutro: solnce vzhaja, ptički žvrgolijo. Po lepi, gladki cesti, na obeh straneh gozd, drčim jaz na kolesu.

Naenkrat zagledam ob cesti na drevo naslonjeno kolo. Pri kolesu stoji mlada, lepa gospodična. — Pomislite, krasno majnikovo jutro, solnčni vzhod, žgolenje ptičev, mlada, lepa punca in — jaz — mlad mož! — Ali ne slutite, da se bo iz tega izcimil roman?!

Da, začel se je zame usodopolen roman. — — — Zapel sem si vse gumbe na suknji, katere sem bil odpel zaradi boljše ventilacije, kolikor pač dovolj postava in dobra vzgoja. Pri tem pa baš nisem zgledal posebno pametno, kajti gospodična se zvonko zasmije. Razvnel se je običajen pogovor. Ponudil sem ji pomoč. Ko mi dovoli, sem konstatiral, da v zadnjem kolesu ni

zraku. Ventil sicer ni bil poškodovan, če pa ima pneumatika luknjico, tega nisem mogel dognati.

„Ste našli?“ me vpraša.

„Ne, ventil je nepoškodovan!“

„Mogoče kak žrebelj!“

„Mogoče! Ker pa tega tukaj ne morem najti, predlagam, da napolniva cev, kolikor se da in skušava doseči bližnjo gostilno „Cestnega Jožeta“, kjer lahko izvršim reparaturo.“

Predlog je sprejela. Čudno je bilo, da je pneumatika držala zrak kljub temu, da sem jo do skrajnosti napel in je ostala trda kakor kamen, ko sva dospela do gostilne.

„Skoda“, sem dejal, „tukaj bi se lahko okrepčala in pokramljala, medtem bi bil popravljen kolo.“

„Ali je neobhodno potrebno, da je cev kaput, če hočeva tukaj odpočiti?“ me vpraša nedolžno.

Kmalu sva sedela pri kavi in kramljala. Seveda sva se poznala na videz, kakor se ljudje poznajo v majhnem mestu. Jaz sem vedel, da ji je ime Ljuba, ona pa me je nazivala gospod doktor, ker me ves svet tako imenuje, ne vem zakaj. Ljudje mislijo, da sem že doktor, če nosim včasih v rokah torbico za akte. — Cas je minul hitro in morala sva se vrniti.

„Slišite, gospod doktor“, mi reče, ko sva že stala pri kolesih, „če mi obljubite, da si ne boste ničesar domišljevali, se smete dvakrat na teden z menoj peljati, pa samo pod pogojem, da ne boste za menoj špionirali, ko se v mestu razideva.“

Seveda sem obljubil, a kljub obljubi sem si strašno veliko domišljeval.

Kako vam naj opišem sledeče tedne. Dovolj je, če priznam, da sem začel zlagati zaljubljenе pesmi, katerih pa k sreči nisem pokazal nikomur, da sem trgal cvetne listke marjetic ter zraven mrmral: Ona me ljubi, zelo, malo, prav nič! Pred vsakim sestankom sem si delal načrte, kako bom Ljubo kratkoma objel in poljubil. In po vsakem sestanku sem se nad seboj hudoval, ker nisem imel k temu poguma.

Sklenil sem, da se na vsak način seznanim z njenimi stariši.

Nekega dne me vpraša Ljuba: „Gospod doktor, ali poznate moje stariše?“ — „Ne“, odgovorim kolikor mogoče mirno, a srce mi je burno tolklo v prsih. „Pridite jutri popoldne k nam, da Vas predstavim.“ Ves srečen sem poslušal to vabilo, žal da ga je zgovorila s tako mirnim glasom, kakor da naroči postreška.

nec priha

iste stehajo v bližnji trgovini, toda temu se je kmetica tako odločno vpila, da je morala gospa pustiti blago.

Se večje oderuštvo glede kvantitete kakor tudi glede kvalitete vlada pri mleku. Tu naj predvsem omenim, da je v mlekarinah sicer mleko nekoliko ceneje, zato tako vodeno, da sploh ne zasluži tega imena, zlasti velja to za mlekarne v Gosposki ulici, to je pač več kot enkrat posneto. Na trgu ga le malokatera mlekarica prodaja na litre, večinoma ga imajo v zelenih steklenicah od kisle vode, ki drže navadno slabega pet četrta litra, lasih celo samo liter, a prodaja se kot bi držala steklenica poldrugi liter, to je 9—10 K za steklenico.

(Konec prih.)

Notranja in zunanja politika.

*** Nemci in naša odškodnina.** Nemci so se v Parizu pritožili radi naših odškodninskih zahtev, nastalih vsled razdeljanja železniških objektov v Srbiji. Radi tega je poslala kraljeva vlada v Pariz generalnega ravnatelja državnih železnic Bukoviča, ki mu je dala potrebne instrukcije.

*** Njeguši rovarijo dalje.** Mislilo se je, da bo s smrtjo bivšega črnogorskega kralja Nikite končalo rovarjenje za odcepitev Crne gore od naše države, kakor pa poročajo sedaj iz San Rema, temu ni tako. Naslednik Nikitu bi moral biti kraljevič Danilo, toda ta se je temu nasledstvu odpovedal v prilog Mirkovyega sina Mihajla, ki je sedaj star komaj 13 let ter bo mesto njega vladala kraljica Milena, ki je izdala sedaj iz San Rema proglas na črnogorsko ljudstvo, v katerem mu obljublja, da bo ščitila njegove pravice. Pustolovsko rovarjenje se bode torej nadaljevalo.

*** Avstrijsko vprašanje.** Pred londonsko komisijo strokovnjakov je podal zvezni kancler dr. Mayr poročilo o finančnih potrebah Avstrije, ki jih je za leto 1921 ocenil na 55 milijonov dolarjev. Delegati komisije strokovnjakov so na to zaprosili za natančne podatke o potrebah žita, moke itd. Iz celotnega poteka dosedanjega zaslišavanja se da sklepati, da si komisija še danes ni na jasnem, kako bi naj se rešilo avstrijsko vprašanje.

*** Razpust italijanske zbornice.** Italijanski kralj je baje že podpisal dekret o razpustu zbornice.

*** Atentat na Talaat-pašo.** V torek je ustrelil v Berlinu neki armenski dijak Talaat-pašo, ker je hotel s tem maščevati svoj narod za grozodejstva, ki jih je zagrešil paša svoječasno v Armeniji.

Zanimivosti.

Roman treh mladih Ljubljancank. Nekega lepega solčnega dne je izginila iz Ljubljane trojica mladih, veselih Ljubljancank, ki so dosegle komaj starost 16 let, Vesno življenja. Poglavarica te „bande“ je bila mnogoizkušena, vitka Vidica, a članici sentimentalna Malči in gibčna Ivica. Naveličale so se puste meglene Ljubljane in v njihovih glavah so vzrojile visoke misli „o lepih službah“ na tržaških, dunajskih, mogoče tudi zagrebških gledališčih in sanjale so o triumfskih, luksurijskem življenju in bogastvu. Kako nevoščljivo bi jih ogledovale sotovarišice, ko bi se vračale v Ljubljano z dragocenimi toaletami, snežnobeliimi biseri in celo kopico draguljev. „Ah, le ven, le ven kaj v svet“, so vsklikala nežna bitja. Kje pa dobiti potreben denar za pot? Ta časten posel je bil soglasno podeljen poglavarici Vidici, kateri se je tega lotila tudi z vso vnamo. Izposodila si je na „račun starišev“ pri neki trgovki 1200 kron, drugod si je vzela „na ogled“ fini kovček in fino svilo v vrednosti 1300 kron, doma pa je

vkradla sestri veliko množino blaga, valut in dragocenosti... Čakovec. Elegantna hotelska soba. Malči in Ivica pregledujeta Vidin kovček, ki se med tem časom šeta po boulevardih in promenadah. Smejita se tem lepim „izposojenim“ oblekam, da odmevata njiju zvonka glasova. Sum pri vratih. „Kdo je?“ vpraša Malči tesnobno in boječe. „Polijska kontrola“, je bil odgovor. „Odprite!“. Molk. Oba, preje rožnata obrazka sta pobledela kot lilije. Kratke notranji boj. Vrata se odpro. „Kaj delata tu, lepi gospodični?“ „Zahotelo se nam je v širni svet, poln krasote, nista imeli doma obstanke. K gledišču bi radi“. „To vama lahko jaz preskrbim. Lepo, razkošno življenje boudeta imeli. Pojdita z menoj“. Po prefektno enega dne jih je pustil na cedilu. Revici sta tavalj gladni, izmučeni in brez denarja po mestu. dokler jima ni odpomogla Vidica, katero sta našli. Vrnili sta se domov. Tragični in pretresljivi so bili nadaljni dogodki mlade Vidice. Kaj vse je doživela: Hotel, nočne orgije, javno hišo, bolnico in — temnico. Malo pozneje, ko je odvedel „polijski komisar“ prejšnjo dvojico, je dospel k Vidici, ki je spala sama v hotelski sobi. Prinesel je raznih jedil in tudi nekaj steklenic penivca. Vidico, omamljeno od sampanjca, je posilil, nakar je izginil. Par dni pozneje je čutila Ivica grozne bolečine, vendar pa ni šla k zdravniku, ker se je bala. Blodeča po mestu je spoznala črnookoega Arnuška, ki jo je odvedel v Varaždin, obetajoč ji službo. Predstavil jo je debeli, postarni „madami“ — lastnici javne hiše, ki ji je slikala udobnost in razkošje te službe. Vidica je poslušala z interesom to govorjenje, ali je priznala „mamici“, da je bolna. Ta pa jo je milostno poslala v bolnico. Prihajali so k nji zdravniki in tudi policijski organi, izprašujoč jo o dogodkih. Ko so pa izvedeli o njenih tatvinah v Ljubljani, so jo poslali v tamkajšnje — zapore. To je tragični konec romana treh Ljubljancank, ki so hotele v široki svet...

IX. simfon. koncert

18. marca 1921.

Dnevna kronika.

— Očistimo naša imena! Nemška bolezen je v avstrijski dobi ponajbolj posebno tu pri nas na severu, a osobito v Mariboru na stotine lepih slovenskih imen. Tako smo dobili razne „Itische“ in „Tschitsche“, ki so kar vprek vrasili napisne deske naših trgovcev in obrtnikov. Danes je ta potujočevalna era končala in iz nekdanih posilincev so postali danes zopet Slovenci. Ostali pa so „Itshi“ in „Tschitschi“, kakor nekdaj. Mislimo, da bi bil skrajni čas, da se odstranijo tudi ti spomini. Kakor so se prej imena lahko ponemčila, tako se danes lahko tudi raznemčijo. Zadoštuje navadna prošnja s kolekom za par kron, pa se dobi dovoljenje za raznemčenje imena. Trгоvec Vorše je danes gotovo Slovenec, kakor sta bila njegov oče in mati in ko si je omislil sedaj novo napisno desko, bi bil lahko tudi svoj „W“ in „sch“ izpremenil. S tem nočemo g. Voršetu morda kaj očitati, navajamo pa to kot primero. Kdor se danes čuti Slovenca, ta naj s svojimi „Itshi“ in „Tschitschi“ že enkrat obračuna.

— V slovenskem Mariboru — nemški kino. Prejeli smo: Skoraj neverjetne bode te besede za dotičnega, kdor se tega narodnega škandala v „Kinu“ našega jugoslovenskega Maribora še ni osebno prepričal. Pri blagajni se dobi na slovenski zahtevo listka odgovor v nemškem jeziku; osobje, ki nakazuje sedeže oz. skrbi za red, ne zna niti besedice slovensko; napisli so samo nemški kakor tudi filmska pojasnila. S posebnimi povdankom, ker bi se s tem zgodila, „Mestnemu kinu“ vendar le velika krivica, ako bi ne omenil tudi slovenski napis moram pripomniti, da je edini slovenski napis „Izhod“ tako majhen in nabit na takem prostoru, da se ga zamore komaj slučajno zapažiti. Ali ni mogoče po treh letih pre-

obrata tudi tukaj napraviti konec tem škandaloznim razmeram? Dovolj je naših invalidov Slovencev, ki so brez vsake službe ter bi se jih lahko nadomestilo s sedanjim osebjem. Nehajte vendar enkrat s publicimi izgovori, da se jih ne more odsloviti, ker so postali lojalni, udani itd. Spomnite se slučajev naših koroških bratov, ki so gotovo tudi lojalni in udani in ki so bili več desetletij v državni ali deželni službi, imajo število nepreskrbljenih otrok pa jih n. a. oblasti, ne oziraje se na to, odslavlajo samo za to, ker so Slovenci. Apeliram na mestno občino oz. g. vladu, komisarija, da napravi tem razmeram v Mestnem kinu enkrat za vselej konec.

Slovenski Mariborčan.

— Znaní nemški agent bivši šulverejski učitelj Ernest Fallent se, kakor se nam poroča, sprehaja zopet po Mariboru. Cudimo se, da dovoli naše oblasti temu možu kar za cel mesec, bivanje v Mariboru, dočim se naši koroški Slovenci ne smejo vrniti domov niti v slučaju smrti sorodnikov.

— Samonemški napisi. Po mnogih izložbenih oknih vidimo še danes samonemške napise. Mislimo, da bi bil skrajni čas, da bi vsaj trgovci opustili svoje nekdanje manire, saj žive prav gotovo največ od slovenskih odjemalcev. Če pa bodo dosledno okrašali svoja izložbena okna z izključno le nemškimi napisi, potem bomo to smatrali kot dokaz, da ti trgovci ne marajo slovenskih odjemalcev ter se bomo po tem tudi ravnali.

— Nemška predrznost. Dunajski „Verlag für vaterländische Literatur“ ki širi znane v duhu obnovitve stare habsburške monarhije pisane knjige, si išče naročnikov tudi v naših krajih, kljub temu, da je razpečavanje teh knjig v naši državi prepovedano. Knjige je pošiljala tudi ljudem, ki jih niso naročili in ako jih nočejo plačati jim sedaj grozi s tožbo. Ker sedaj knjig ne more več pošiljati po pošti, piše posameznikom, naj ji sporoče kak drugi naslov preko meje, kamor jih bo odposlala in odkoder si jih potem lahko osebno vzamejo. V tiskanem dopisu, ki ga razpošilja našim državljanom, blati našo državo in naše oblasti ter pravi, da bo intervenirala pri dunajski vladi, da izsili v Beogradu dovoljenje za razširjanje njenih knjig v Jugoslaviji. To je prava židovska nemška nesramnost, katero bo treba poučiti, da Jugoslavija ni morda kaka avstrijska kolonija.

— Proti izvozu mesa. NSS je za nedeljo sklicala protestni shod proti izvozu mesa oziroma podraženju mesa vsled izvoza. Gotovo je to važno in veliko vprašanje, ki zadene vse sloje in mi se proti temu borimo že ves čas, odkar je Maribor postal glavno torišče pretiranega izvoza klayne živine v Nemško Avstrijo. V svoje začudenje smo v tem boju ostali osamljeni. Mesto kot tako se izvozu ni protivilo iz egoističnih namenov, ker je izvoz zaklane živine mestni blagajni prinesel lepe dohodke. Med tem se je izvoz še razširil tudi na klayno živino. Tudi o tem smo izrazili že svojo sodbo. Ali tudi še sedaj smo ostali sami, kakor da podraženje mesa ravno vsled pretiravanega izvoza ne zadene vseh slojev prebivalstva. In zdaj ko je toča že pobila, zdaj pridejo gospodje narodni socialisti ter prično zvoniti — po toči. Da jim stvar ni bila preveč resna, so pokazali tudi s tem, da so sicer tako važen shod priredili v mali sobi gostilne Narodnega doma ob navzočnosti komaj par tucatov ljudi. Istotako splošno važnega pomena je bila tudi druga točka dnevnega reda: stanovanjska draginja. Tudi tozadevno smo doslej osamljeni vodili boj, čeprav dostikrat v škodo stranki. O vseh predmetih je govoril samo podružnični predsednik Jarh. Nam bi bilo to pravzaprav vseeno, toda ne more nam biti vseeno, ako se take važne zadeve tako bagatelirajo, da se o njih razpravlja na shodišču pred 50 ljudmi. In ta utis so morali dobiti tudi zborovalci sami, kajti čeprav je bila cela vsebina dnevnega reda vsestransko važna, ni niheden navzočih reagiral na govornikova izvajanja. Tudi o vseh točkah resolucije oziroma konečnega sklepa smo že zdavno izvajali v listu; tako n. pr. o svobodni mesnici, o perlustraciji podjetij radi odstranitve elementov, ki ne spadajo k nam. To je akcija, ki bi jo morale ener-

gično izvesti vse slovenske stranke v prvi vrsti seveda na železnici, kjer je imela NSS že zdavno priliko svoje grožnje tudi udeležiti.

— Džamonjevo delovanje na Koroškem. Od koroškega begunca smo prejeli: Zdi se mi, da je moja sveta dolžnost, da o zadevi, ki jo „Straža“ na tako neokusen način obrača, spregovorim besedo: Način, ki se ga „Straža“ poslužuje je podoben napadanju steklega psa, ki grize brez ozira na levo in desno. Ker mi je znano delovanje vsakega poedinca, kakor tudi skupin in strank na Koroškem za črta plebiscitnega delovanja, moram resnici na ljubo konstatirati, da je članek, tiskan pod gorenjim naslovom v „Straži“ z dne 14. marca t. l., od prve pa do zadnje besede podla laž. Kadar bodo zgodovinarji omenjali nesrečen izid koroškega glasovanja, bode gotovo ime Džamonje omenjeno med onimi, ki so se za stvar žrtvovali iz nesebičnih, iz nepristranskih namenov, kar se pač o mnogih drugih ne bode moglo trditi. Če bi pa imeli gospodje pri „Straži“ le malo pojma o zakulisnem delovanju raznih ljudi v koroški zadevi, bi prav gotovo „Koroški zločin“ pustili tudi v ti obliki za sedaj nedotaknjen.

— Klerikalne sleparije v Gor. Radgoni. Klerikalcem je bila svojčas kot nestrankski list urejevana „Murska Straža“ zelo na potu. Pod raznimi prevezami so si jo polagoma popolnoma osvojili, vsled česar je začel list čimdalje bolj padati v dolgove. Nabhavili so si stroje za lastno tiskarno „Panonijo“ v Zgornji Radgoni, a stroje so vtihotapili preko meje, vsled česar jih čaka huda kazen. List je tako obubožal, da ni mogel niti več svojega urednika plačati, tako da je dosedanj urednik pustil list, ki se nahaja pred konkurzom, kar je seveda mariborskim klerikalcem prav. Katoliška gospoda pa ima še tudi druge grehe na svoji vesti. Ustanovili so okoliško kmetijsko podružnico kot konkurenco „Kmetijskim podružnicam“ v Zgornji Radgoni, ta je naročevala iz Ljubljane za svoje člane razno blago, pa ga ni dobila, dočim so člani klerikalne podružnice blago dobivali. Zda je prišlo na dan, da so si klerikalci prisvajali naročila namenjena za kmetijsko podružnico ter jo oškodovali za več tisoč kron. Vrš se tozadevna preiskava. Zavožena je tudi klerikalna „Gospodarska zadruga za Prekmurje“ vsled slabih špekulacij. Tako delajo katoliški poštenjaki, ki drugim očitajo nepoštenost.

— Iz Krčevine. Zadnje pojasnilo g. gerenta glede ceste preko treh ribnikov nas je silno razveselilo, bilo je lepo sestavljeno, samo na uspeh teh obljub smo čakali zaman, oziroma ne, ker sedaj je lepo vreme cesto že samo popravilo. Kaj bo pa, če začne zopet deževati. Vse bo zopet pri starem. Toda pustimo za danes ceste ter si raje oglejmo nove hišne tablice. V „Taboru“ št. 58 od 12. marca smo čitali, da stanejo te tablice v mestu komaj 22-50 K, kdor pa ne reflektira na povračilo stare, plača za novo celo 4 K manj. Mi smo dobili ravno take tablice, toda mi jih moramo plačati po 34 K in za stare ne dobimo nikakega popusta. Nam ta razlika med ceno tablic v mestu in med ceno naših ne gre v glavo ter si je ne moremo drugače razlagati nego, da je naša občina te tablice naročila v Ameriki, kjer jih je plačala v dolarjih. Ali pa je Draschbacher tako drago zaračunal pribijanje, zato da je potem par dni lahko več popival po deželi? Morda bomo dobili tudi na to pojasnilo?

— Beseda k zasegi stanovanj. Prejeli smo: Stanovanjska beda v Mariboru je naravnost od dne do dne hujša, ker ravno tukaj prav nihče ne zida. Stanovanjska komisija toraj mora postopati z vso rigoroznostjo, če hoče spraviti vsaj najpotrebnejše, zlasti uradniške rodbine pod strehe. Vsaka zasega stanovanja izzove torej cele bitke, ki se končne preneseje po nepotrebnem še v časopise, ki o zadevi večinoma ni informirano in tako poroča vsak po svojem okusu in v svoje ali svojih bližnjih korist. V včerajšnji „Tabor“ je zopet nekdo vtihtapil netočno vest v korist Nemke P. in njenega nemškega brata S., uradnika nemške multimilijonske trdke Götz. Stanovanjski urad, je zasegel tej mladi 32 letni, vedno skrajno elegantno oblečeni, torej delazmožni, a brezposelni

dami že pod predsedstvom dr. Juvana stanovanje in 3 sob (ni res, da bi bila tretja soba le kabinet) do deložiranja pa vsled spretnega manevriranja gospe P. do zadnjega časa ni prišlo. Končno je deložiranje odredilo poverjeništvu, ki je deložiranje, sedanjim predsednik stanovanja ni ne zasegel in ne odredil deložiranja. Pač pa je stanovanjski urad nakazal gospe P. drugo, manjše stanovanje, ki je ima dosedaj državni uradnik, pa v njem radi svoje bolezni vsled visokih, strmih stopnic ne more stanovati. Ge. P. pa niso hoteli postaviti na cesto. ampak ona sama ni hotela tega stanovanja, češ, da je za njen stan preslabo in se je kapricirala na dosedanje s 3 sobami v pritličju, čeprav nima v Mariboru nič opraviti. — Vaš dopisnik sam pravi, da se je postopalo po veljavnem zakonu, čemu pa potem napada predsednika, ki je vendar zato tu, da postopa po veljavnih zakonih? Končno pa nimamo slovenskih časopisov zato, da skrbimo za stanovanja uslužbencem nemških milijonarjev v Mariboru in njihovim sorodnicam, ki so „zglasene kot Slovenke“, pa govorijo izključno nemško in se povzdigujejo nad slovenskim uradnikom. Torej ne ribarite v kalnem!

— **Himen.** V Sarajevu se je poročil g. Oskar Cebular, trgovec, z gospičico Vido Uličkarjevo. Bilo srečno!

— **Jadranski dan!** Danes v sredo ob 20. uri se vrši v mali dvorani Narodnega doma sestanek zastopnikov društev, korporacij itd. v svrhu porazgovora radi žalne proslave Jadranskega dne o priliki slovesne aneksije Trsta v nedeljo 20. t. m.

— **400 K za ljudsko knjižnico** je daroval gospod Miha Počivalnik, ravatelj žvornice kola i drvene robe na Teznu, 100 K g. Gabrijel Valjak (kavarna „Central“), 80 K dr. Vilko Pfeifer in nekaj gospodov manjše zneske, ki se bodo objavili v skupnem izkazu. Priscna hvala!

— **„Crna roka“ v Mariboru.** G. Rosenberg je prejel večkrat zaporedoma nemško pisana grozilna pisma, podpisana od „crne roke“, v katerih se mu je grozilo s smrtjo, ako ne položi ob doloteni uri pod železniški vijadukt na Frankopanski cesti 20.000 kron. Gospod Rosenberg na to pismo niti ni reagiral. Par dni pozneje je prejel še drugo izsiljevalno pismo grozilne vsebine. Zanj je prejel imenovan pretekli četrtek, v katerem se mu je stavil rok do nedelje za položitev imenovanega zneska v neki tukajšnji tiskarni, ker bi bil v nasprotnem slučaju brezobzirno umorjen. Za to izsiljevanje se je pričela zanimati tudi policija. Ko je prišel neki sel po znesek v tiskarno, je bil zasledovan ter aretiran v njegovem stanovanju. Identificen je z bivšim gostilničarjem restavracije „Pri zlati hruški“ Marzom, ki je pisal tudi ta grozilna pisma.

— **Stekla psica.** Včeraj v torek krog pol 16. ure je vjela naša policija na Rotovškem trgu očividno steklo psico temnorjave barve in lovske pasme ter jo izročila konjedercu. Sumi se pa, da je obgrizla več oseb, ki naj se nemudoma javijo na mariborskem policijskem komisarijatu. V nasprotnem slučaju bi bili občutno kaznovani.

Kultura in umetnost.

— **Operni večer v našem gledališču.** V torek smo končno doživeli premiero Parmovih dveh oper „Ksenije“ in „Stare pesmi“. Ta dogodek ni važen samo kot proslava domačega avtorja, ki biva sedaj med nami, ampak tudi radi tega, ker se je ta večer naše mlado gledališče prvič poizkusilo v resni operi ter to preizkušnjo tudi dobro prestalo. Vsebinsko „Ksenije“ sem navedel že v včerajšnjem podlistku ter hočem danes samo še dodati, da je skladatelj obdelal libreto s prekrasno glasbo. Opera počenja s kratko predigro, katere motiv se obnovi pozneje tudi v dvospetu pred intermezom ter ob koncu. Molitev menihov je zgrajena na motivu ruskih cerkvenih pesmi. Prekrasen je Aleksejev samospjev v A molli, dražesten je sledeči tercet. Vesela je v celi operi le pesem „Ptica gozdna“, ki zveni kakor slovenska narodna in s katero tolaži Tatjana Ksenijo. Zal je, da gdnja Savinova v njej ni prišla do izražanja, ker je za opero

prešibka. Dvospev Ksenije in Alekseja je največja glasbena točka opere, kateri sta dala ga. Ožegovičeva ter g. Simenc res iskren izraz. Po kratkem prehodu sledi intermezzo, ki je prekrasen. V drugem delu se ponovi nekaj motivov iz prvega dela, a najvišja dramatična moč leži v zboru vitezov. Predstava je, kakor že rečeno, bila dobra, le zbori so parkrat zaostali, kar pa je neumorni in pazljivi dirigent g. Vogrič tako spretno zagladil, da se skoro ni opazilo. Prešibka je bila Tatjana, gdnja Savinova, sicer pa dobra; a pri g. Povhetu (vitezu) se je opazilo, da v operi ne more doseči onega efekta, kakor v opereti. Ga. Ožegovičeva ter g. Simenc sta ugajala ves čas. „Stara pesem“ v pravem smislu besede pravzaprav ni opera, nego simfonična slika v treh prizorih, kateri so po vsebini preveč nevezani in katerim daje skupnost komaj Parmova glasba, ki je sladka in polna poezije, kakor je tudi orkester bujen. Pravi glasbeni biseri so v tem delu zbor pažev, valček med pažev ljubavno izpovedjo, dvospev med kraljico in kraljem ter med kraljico in pažem. Izvajana je bila v celoti bolje nego „Ksenija“, kar gre zasluga poleg g. Ožegovičevi (kraljici) osobito g. Janoku (kralju), ki more ta večer šteti za svoj prvi res krasni pevski uspeh, ki nas je v pravem pomenu prijetno iznenadil ter pokazal izborni talent ter nadalje g. Mezgečevi (pažu), ki je bila tudi dobra. Pesnika je del zelo lepo g. Simenc. Scenarija ni bila preveč sijajna, zato pa so bili krasnejši kostumi, katere je uprava kupila nalašč za ta večer. Nemogoča in neverjetna pa se je zdela praznosta, ki je ta večer zevala po gledališču, upam pa, da se v prihodnje to ne bo več zgodilo ter da bo gledališče polno. Skoda, da ni bilo skladatelja, ki je odšel v Ljubljano.

— **Ljubljanski Zvon.** Izšla je druga številka ter prinaša: Pavel Golia: Iz knjige „Pesmi o zlatolaskah“. — Ivo Sorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. (Dalje prihodnjic). — Janko Glaser: S Pohorja. — Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših prepovediteljev. (Dalje prih.). — Alojzij Gradnik: Opojne morem reči ti besede. — Ivan Zorec: Njena pot. (Dalje prih.). — Dr. Ivan Lah: Prof. Ernest Denis. (Koniec prih.). — Janko Samec: Na Krasu. — Dr. K. D.: Sodobne misli o upodabljanju umetnosti. — Alojzij Gradnik: Na Kalimegdanu. — Lovro Kuhar: Borba. (Dalje prihodnjic). — Književna poročila: Miran Jarc: Fran Albreht: Pesmi življenja. — J. A. G.: Slovenska narodna lirika. — Dr. A. Serko: Robida Ivan: Psihične motnje na alkoholski podlagi. — Fr. Veher: Vladimir Dvornikovič: Wilhelm Wundt in njegovo znanje. — Josip Vidmar: L. N. Tolstoj: Otac Sergije. — Kronika: M. P.: Slovenska Matica. — S.: Prva umetnostna razstava v Mariboru. — Naši prevodi. — Nove knjige.

Porotno sodišče.

Maribor, 14. marca.

Kolovodja vojaške pobune dne 22. junija 1919.

Nemci so na vsak način hoteli osvoiti Maribor in obmejno ozemlje. Po brezuspehu krvavega 27. januarja 1919 so se lotili za svoje načrte pridobiti vojaštvo, izbrivši takratno splošno nezadovoljnost. Tedanja voj. uprava je vojaštvu preskrbela sicer lepe pristojbine tudi za prehrano, toda storila je veliko napako, da je predpisavala dnevni kuhinjski red, ki je v najboljšem slučaju znašal komaj polovico zaračunjenega zneska za menažo. Uprava je ostala napram vsem protestom gluha, takratni „Marib. Delavec“ je bil celo konfisciran, ker je opozarjal, da se bo ta trdovratnost maščevala. Posamezni poveljniki so si pomagali po svoje preko teh ožkotnih predpisov. Tam, kjer so se držali predpisov, je telo nezadovoljstvo, posebno, ker vojaštvo ni vedelo, zakaj se v uporabi velika diferenca med izdanim in zaračunjenim zneskom za prehrano. To nezadovoljnost so izrabili razni nemški, pa tudi slovenski protidržavni rovarji. Ko so potem še znižali dnevne pristojbine od 5 na 2 K in je nezadovoljnost postala splošna, so rovarji izrabili to in priliko ponesrečene koroške

fronte za splošno pobuno v Mariboru in na koroški fronti na večer dne 22. junija 1919.

Pobuna je bila sicer splošno, a slabo organizirana. Pričela se je v dragonski vojašnici, nadaljevala v topniški vojašnici in na cesti, dokler je ni vdusila k sreči tedaj v Mariboru se nahajajoča hrvaška posadka. Na posledicah te pobune sta bila dva vojaka vstreljena, drugi obsojeni na več let, a potem pomiloščeni, izvzemši onih, ki so pri tej priliki ropali.

Z enim slednjih slučajev se je pečala današnja porota, katere potek je pokazal, da pobuna ni zasledovala višjih ciljev, nego samo ropanje, ker so glavni kolovodje v odločilnem trenutku zavrgli tudi načrt protidržavnih rovarjev, namreč, da bi se bil Maribor ob tej pobuni priklopil k Nem. Avstriji. Za kolovodje je bilo glavno se polastiti vojaških blagajn in skladišč, zapeljano vojaštvo pa prepustiti usodi.

Eden teh kolovodjev je bil današnji obtoženec, Franc Ogrizek, mesarski pomočnik, doma od Sv. Florjana pri Rogatcu, takrat pridružen vojaškemu kolodvorskem poveljstvu. Ogrizek je dobil tisti večer od nadporočnika Skaza povelje, da izroči več bolnih vojakov v karanteno vojaške bolnice na Tržaški cesti. Ko je — po njegovem zagovoru — ta posel izvršil je zaslišal od artilerijske vojašnice streljanje. Hotel se je rešiti ter preko železniškega mostu vrniti na kolodvor. Toda tam sta ga ustavila dva dragonca in ga prisilila, da je šel z njima v topničarsko vojašnico. Pred tem je bila glavna bitka v dragonski vojašnici, od koder so se uporniki podali v artilerijsko vojašnico, kjer je upornike skušal pomiriti podporočnik Jožko Slobodnik, kateri se je ob času, ko je Ogrizek prišel v vojašnico, nahajal v inšpekcijski sobi, da telefonično obvesti mestno poveljstvo. Tedaj se je Ogrizek začutil poklicanega, da nastopa kot kolovodja. Ukazal je, čeprav pešec — prostak, podporočniku, naj telefonira, da imajo uporniki že vse v svoji oblasti in da so oni gospodarji mesta. Ker se je podporočnik protivil to povelje izvesti, je Ogrizek pretrgal telefonsko zvezo in Slobodnika dejansko napadel. To pa upornim artileristom ni bilo všeč, da pešec napada artilerijskega častnika. Ogrizek je to uvidevši takoj spreobrnil svoj načrt, ponudil je Slobodniku poveljstvo čez uporno garnizijo, kar je Slobodnik ševeda odklonil. Nato nastalo splošno zmedo je Ogrizek v družbi četovodje Robina in nekega Kovača vporabil za rop vojaške blagajne. Ker so jim železna vrata dala preveč dela, so z baioneti in krampom predrl zid, skozi odprtino je manjši Robin zlezal prvi do blagajne, katero so razbili in oropali 99.780 K, katera svota je bila last topničarskega polka in voj. bolnice. Ogrizek je denar razdelil med kakih 40 vojakov, glavno svoto pa si je pridržal zase. Prijeli so ga sicer, a je všel iz zaporu v Gradec ter se naselil pri prijatelju Jusu, ki je pozneje pomagal, da so Ogrizka prijeli in dobili še 20.000 K. Ogrizek je skozi 4 mesece v Gradcu dobro živel, a si nakopal vsled preobile ljubezni spolno bolezen. Pozneje je zopet všel iz jetniške bolnice v Ljubljani, se obnašal tudi v mariborski jetnišnici uporno, dokler se ni spametoval in svoje dejanje priznal.

Danes je takrat čeden fant vsled bolezni in 18 mesečne preiskovalne ječe popolnoma uničen, a nastopa kavalirsko in ko mu je po soglasnem krivdoreku porotnikov predsednik senata sod. svet. dr. Mulej razglasil obsodbo še na 18 mesecev težke ječe, se je zelo vljudno priklonil, da je z razsodbo zadovoljen, ker mu je predsednik pojasnil, da so ga itak zelo milostno sodili. Sokrivca Robina še niso izsledili.

Najnovejša poročila.

Razdor med zemljoradniki.

LDU Beograd, 15. marca. Danes dopoldne je devet Slovencev prijavilo izstop iz zemljoradniškega kluba. Pričakuje se tudi nadaljnji izstop članov iz Srbije in Bosne, ki ne odobrujejo Avramovičeve taktike in čakajo samo še konca poročila z vlado in rezultata pogajanj

z muslimani. Devet Slovencev bo tvorilo poseben klub. Neposredni povod za secesijo Slovencev je v tem, da se je tajnik Komadinić z nekaterimi klubovimi člani brez vednosti kluba poizkušal pogajati z Radićem. Misli se, da bo ta skupina dobila v kabinetu listino za poljedelstvo ali za agrarno reformo. Potem bi postal minister poslanec Pucelj.

Dr. Karamehmedović in dr. Spaho ministra.

LDU Beograd, 15. marca. Pogajanja z muslimani se bližajo uspešnemu koncu. Muslimanski klub je že imenoval svoje kandidate za svoje ministre, in sicer dr. Karamehmedovića in dr. Spaho, za katere zahtevajo listnici za šume in rude in za narodno zdravstvo. Iz tega sklepajo, da je klub soglasno sklenil, da vstopi v vlado. Imenovana kandidata za ministra predstavljata dve različni struji v stranki. Odškodnina za kmetsko zemljo se ceni na 250 milijonov dinarjev, to je po izjavi ena četrtna svote, ki jo je ponudila Avstrija za odkup kmetov. V vprašanju beglukov bo tudi prišlo do sporazuma.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič umrl.

DKU Dunaj, 16. marca. Kakor javlja „Neues Wiener Journal“ iz Berolina, je bivši ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič umrl na Rivijeri.

Zavezniki in Nemčija.

TIP Dunaj, 16. marca. Berolinski listi poročajo, da je Amerika prevzela posredovanje med zavezniki in Nemčijo ter predlagala, da se skliče v Parizu posebna konferenca, kjer naj se vrše nova pogajanja z Nemčijo. Zdi se, da bodo zavezniki na to pristali ter, da se bo zadevna konferenca sestala početkom meseca aprila.

Vrenje v Rusiji narašča.

TIP Dunaj, 16. marca. Poročila iz Rusije dokazujejo, da se kljub vsem boljševiškim dementijem vstaja vedno bolj širi. Pred samo Moskvo stoje vstaje čete generala Antonova. V Ukrajini se vstaja vedno bolj širi. Kronstadtska vlada je odklonila po sovjetski vladi ji ponujeno premirje, Kronstadt je pripravljen na nadaljne boje. Proskurov je obkoljen od ustašev, ki ga oblegajo. Uporniki so zasedli Sliselburg, drugi ustaši pa Peterhof, ki tvori vhod v Petrograd. Trockijeve čete, ki stoje južno dezerтираjo; zvesti so boljševikom brezpozorno samo še Kitajci in Baški. Po najnovejših vesteh so se dvignili sedaj proti boljševikom tudi donski in kubanski kozaki, čete boljševiškega gen. Budjenina pa so odrle pokorščino. Sovjeti sami so sprti med seboj ter je znaten del proti Trockiju ter zahteva njegov odstop.

Ribar pri regentu.

LDU Beograd, 15. marca. Danes ob 11-30 min. je bil predsednik konstituantne dr. Ribar pozvan na dvor. Dr. Ribar je poročal regentu o vzrokih odgoditve skupščine in njenem nadaljnjem delu.

Ustavni odbor.

LDU Beograd, 15. marca. Današnja seja ustavnega odbora se je prekinila takoj po otvoritvi, in sicer radi dogovorov o socialnogospodarskem poglavju. Seja se je odgodila do jutri, ker se ni dosegel sporazum z zemljoradniki. Nato so se vršila pogajanja z zemljoradniki v eni sobi, v drugi pa z muslimani.

Pred sklepom pogodbe z Avstrijo.

LDU Praga, 15. marca. Danes dopotuje na Dunaj posebno odposlanstvo z ministrom dr. Šusterjem na čelu, da sklene z Avstrijo trgovinsko in politično pogodbo.

Pred zaključkom ljudskega štetja.

LDU Beograd, 15. marca. Centralna statistična uprava za ljudsko štetje bo v nekoliko dneh končala svoje delo. Ko bo zbran statistični material, se bo izdal poseben pregled o ljudskem štetju tudi za posamezne pokrajine.

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 15. marca.

Zagreb: Berlin 232—232'00, Italija 540—541, London 568—575, New-York 140'50—145, Pariz 1020—1030, Praga 190'20—190'50, Sv. ca 2425—2450, Dunaj 21—21'10. Valute. Dolarji 141—141'50, avs. krone 21,00—22'00, carski rublji 63—73, francoski franki 0—1060, napolendori 488—494, nemške marke 226—227, romunski lei 195—197, italijanske lire 534—535, čehoslovaške krone 180—182.

Dunaj: dinarji 1905—1925, dolarji 680—684, franc. franki 4790—4830, švic. franki 11.587'50—11.637'50, lire 2555—2575, češke krone 898—904, madžarske krone 164'75—166'75, nemške marke 1097—1103, poljske marke 84'30—86'30, funti 2720—2740.

Curih: Berlin 9.32, New-York 589'50, London 22'97, Pariz 40'65, Milan 21'65, Praga 7.70, Budimpešta 1.44, Zagreb 4.00, Varšava 0.70, Dunaj 1.40 avstrijske krone —.87.

Carinski prihodi glavnih carinaric znašajo od 1. junija 1920 do 11. februarja 1921 od uvoza 279.964.000—, od izvoza 196.554.935— din., skupno 476.518.935 din. ali 1.906.075.740 kron.

Tovarna rokavic v Omišu. V Omišu, Dalmacija, bode kmalu izgotovljena moderna tovarnica za rokavice iz finih kož. Tamkaj se je osnovala tudi delniška družba s glavnico 4 milijonov kron, ki se bode bavila s konzerviranjem morskih rib.

Denarni zavodi v Srbiji. Po statistikah iz leta 1920 se je osnovalo v tem letu v Srbiji 14 novih denarnih zavodov s glavicami 48.300.000 din. V samem Beogradu se je ustanovilo 6 bank s kapitalom 39.000.000 dinar.

Carina na žito. Pri eni poslednjih sej finančno-ekonomskega komiteja se je podražila carina pri žitu, namenjenem za izvoz. Pri pšenici znaša izvozna carina pri 100 kg 30 dinarjev in pri pšenični moki 20 din. za 100 kg.

Nova banka v Zagrebu. Iz Zagreba javljajo, da nameravajo ustanoviti tamkajšnji lesni trgovci lastno banko.

Ministrstvo trgovine in industrije bode otvorilo v Somboru v kratkem večerne kurze trgovske šole. Šola bo trirazredna in brezplačna.

Postojna — tranzitna postaja. Ravnateljstvo državnih železnic sporoča, da je treba smatrati radi spremembe meje med Jugoslavijo in Italijo po rapalski pogodbi Postojno kot tranzitno postajo, kjer se bode vršilo italijansko carinsko in železniško poslovanje, medtem ko se bo opravljalo na jugoslovenski strani iste posle v Rakeku.

Nepravilnosti nekaterih bank. Generalni inspektorat finančnega ministrstva je izsledil, da so vršile nekatere banke, denarni zavodi in menjalnice v celi deželi razne nepravilnosti. Po dovršenem preiskovanju bo izšel odlok o višini denarnih glob, ki zapadejo v korist državne blagajne.

Nova tovarna. Tvrška Sajovic & Komp. je napravila v Ljubljani na Celovški cesti 26a (Spodnji Siška) tovarnico kovinastih izdelkov. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki, ima lastno topilnico in livarno, brusilnico in galvanotehnično delavnico. Kakor čujemo, se bo pečalo podjetje z izdelovanjem sifonskih glav in sprejemalo v popravila aparate za sodavičarsko in gostilničarsko obrt, zakar ni bilo v

Jugoslaviji doslej še nobene tovarne. Z obratom se prične v kratkem. Pozdravljamo novo industrijo, s katero je storjen zopet en korak na poti naše narodno gospodarske emancipacije.

Naša trgovska bilanca 1920. Statistični oddelek generalne direkcije carine je izvršil statistiko za leto 1920, iz katere je razvidno naslednje: Izvoženega je bilo v letu 1920 raznega blaga v vrednosti 1300 milijonov dinarjev. Definitivni računi o uvozu v tem letu še niso gotovi, kolikor se pa zamore soditi, je bil naš uvoz trikrat večji nego izvoz.

Poštni paketi iz inozemstva. Carinski urad sporoča, da ocarini iz inozemstva prihajajoče pakete le fakrat po minimalnih pristojbinah, ako je priloženo poštni spremljici overenje o izvoru blaga, ali pa, ako prejme naslovnik sam tako overenje, ali pa more vposlati poštnemu carinskemu uradu še pred ocarinjenjem blaga. Ako se tega overenja o izvoru blaga ne doprinese, oziroma, ako isto ni priloženo poštnemu paketu, se bode vse blago ocarinilo po maksimalnih pristojbinah. Spotoma se interesenti obozarjajo, da trgovinska pogodba z Nemčijo še ni zaključena in da se torej blago tamkajšnjega izvora ocarini po maksimalni tarifi.

Zagrebski trgovci pri novem banu. Pretekli teden je sprejel ban dr. Tomljenović deputacijo zagrebske trgovske obrtne zbornice pod vodstvom podpredsednika Aleksandra in tajnika Paskijevića, ki ga je med drugim naprosila, da vzame ozir tudi na interese trgovine in obrti. Ban dr. Tomljenović jim je odgovoril, da je podpiranje industrije in trgovine eden njegovih glavnih namenov ter opomnil, da trpi ta panoga še vedno na posledicah svetovne vojne, ki je zapustila za seboj globoko brazdo. Te težkoče pa se ne sme pripisovati kot greh države, kakor se to navadno misli, in da se to navadno nalaga na grbo poedinim političnim strankam. Končno je izjavil ban, da poseduje posebno opolnomočenje pri gospodarskih interesih in da bode to opolnomočenje tudi izrabil. Nato se je ban razgovarjal s poedinimi člani deputacije, ki so mu posebno potožili radi težkoč, ki se stavijo interesentom pri izdajanju potnih listov. Ban je obljubil, da bo odpravil te nedostatke. Nato se je deputacija poslovila.

Konferenca delničarjev Narodne banke. Kakor se poroča, se vrši prvi redni zbor delničarjev Narodne banke 31. marca t. l. v Beogradu.

Česka izguba pri bombaževi spekulaciji. Pri svoječavnem bombaževem naročilu Čehoslovaške v Ameriki znaša škoda 200 milijonov kron, ki jo bodo moralo utrpeti 80 podjetij.

Ustanovitev srbsko-švicarske banke v Beogradu. Gospodarsko-finančni komite je odobril ustanovitev srbsko-švicarske banke s sedežem v Beogradu.

Vodne sile na Tirolskem. Produktivna moč vodnih sil — tozadevne elektrarne se bode še gradilo — znaša ob času plitvine 147.000 konjskih moči, ob visoki vodi, t. j. v 224 dneh, pa 221.000 konjskih sil.

Barve iz petroleja. Nemška delniška družba za izkoriščanje zemeljskih olj in premoga je prejela patent na izdelovanje anilinove barve iz petroleja.

Znižanje cen železu v Nemčiji. Pretekli teden se je vršila v Düsseldorfu seja zveze livarskih posestni-

kov, katere so se udeležili tudi trgovci. Slednji so zavzeli stališče, da se morajo cene železnih produktov znižati, ako hočejo uspešno konkurirati z Inozemstvom. Upravniki so pa izjavili, da je vest o znižanju cen železu umetno odtujila konzumente od tega trga, da mnogi so celo preklicali naročila, ker so mislili, da bo železo ceneje. Pri sedanjem industrijskem stanju pa na znižanje cen niti misliti ni, ker bi utrpele livarne velike izgube; za to so slednje odklonile predlog trgovcev. Znižanje cen, ki je bilo predvideno za sredi marca, je padlo torej v vodo. Ako se ne bi do tedaj mogoče nenadoma znižala cena premoga ali mezd, se namerava celo povišati dosedanje cene.

Mala oznanila.

Lokal, površina 15 m² (klet, pritličje), pripraven za majhno trgovino ali obrt, se odda. Najemalca bi moral prevzeti stroške za pripravo. Naslov v upravi. 360

Pozor gostilničarji! Proda se po jako nizki ceni hladilnik (Eiskasten), dve novi medeni pipi za točenje piva, več gostilniških stolov in miz. Vpraša se »Narodna kavarna«. 362

Ženitna ponudba. Gostilničar, samec, 32 let star, z lepim posestvom, išče izobraženo gospodinjico v starosti 18 do 30 let s premoženjem do 60.000 K. Naslov se izve pri g. Janezu Grabber, Zg. Hoče 33. 361

Lep svilen, popolnoma nov damski dežnik in jako dobro ohranjena rujava potna torbica, se po nizki ceni proda. Vprašati je Koroska cesta 21, pritl. 361

Železen štedilnik, 140 cm dolg, 70 cm širok, se proda. Vrtna ulica 17. 358 6—2

Meblovana soba za dva solidna gospoda se išče. Ponudbe na upravo. 361

Lahko motorno kolo (Motor-Reve), 2 cilindra, dobro ohranjeno, se proda. Dravska ulica 11, gostilna. 361

Velik štedilnik za vzdati se proda. Vprašati v upravi lista. 361

Biljard proda Slovenska čitalnica v Mariboru, Narodni dom. 361

Miša s 6 stanovanji, 6 sob in 6 kuhinj, vrtom, drvarnice, 10 minut od mesta, priprava za vsako obrt, se proda. Naslov v upravnistvu »Tabor«. 361

Svoji k svojim!

Kleparji!

Vse kleparske stroje in orodja ima stalno v skladišču zastopstva tvrdke ERDMANN & KIRCHEIS, AUE

Ing. Karl Okretić i drugi
Zagreb, Matzova ul. 25.

Strugalnice, vrtnice, brusilnice, žage, oblikovalnice itd.

324 4—3

Angleška trgovina v srednji Evropi. »Daily Chronicle« piše, da ni nikakih vzrokov za bojazen, da bi spor s Nemčijo zamogel ogroziti angleško trgovino v srednji Evropi. Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija, Romunija, Avstrija in baltičke države posedujejo še dvakrat toliko prebivalstva kot Nemčija, ki rabijo mnogo več blaga angleške industrije, nego Nemčija.

Nemška industrija v Italiji. Italija je dovolila Nemčiji graditi na njihovem teritoriju tovarne. V prvi vrsti se gre tu za tekstilno industrijo.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Primorci!

Naznanjam, da sem odprl novo higijenično brivnico.

Za prvovrstno in čisto postrežbo jamčim. 268 2—2

Vjekoslav Gjurin
primorski begunec.

Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Ženitev.

Mlada tuk. vdova, lepe postave, izvrstna kuharica, praktičnega smisla, a pri tem polna idealov, se hoče poročiti z mladeničem, da ga osreči. Išče se samo bistra glava ter smisel za okusno zunanost in elegantne čevlje, čiščenje »Erdalom«, pravim mazilom iz terpentina. 363

Najnižje cene!

Klobuke
čevlje, gamaše, perilo
dežnike, palice ter
razno galanterijsko
blago kupite najceneje
pri tvrdki
330 10—2

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Motor na plin

dobro ohranjen, proda po zelo ugodni ceni

Mariborska tiskarna d. d.

Jurčičeva ulica 4.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od preste do najfin. Izvršitve po jako nizkih cenah pri tvrdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Siomškov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Centki zastoj!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolo dvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Prstanjska ulica 2.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Mariboru

Obrestuje vloge najugodnejše

Daje vsakovrstne kredite

Izvršuje najkulantnejše vse bančne transakcije

Centrala v LJUBLJANI. — Podružnice: SPLIT, CELOVEC, SARAJEVO, TRST, GORICA, CELJE, BOROVlje, PTUJ, BREZICE.

Dejniška glavnica in rezerve 95.000.000—